

Tillsynsplan för serveringstillstånd och gårdsförsäljnings- tillstånd

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av socialnämnden 2026-02-26, § 11

Giltighet

Gäller till och med 2027-03-01

Gäller från och med 2026-02-26

Förvaltare¹

Inom socialnämndens ansvarsområde

Kategori

Inriktningsdokument

Uppföljning

Hur: Löpande, vid behov

¹ Förvaltarens ansvar innebär att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Bakgrund och beskrivning av tillsynsplanens innehåll	4
Inledning	4
Samverkande dokument.....	4
Alkohollagens huvudsyfte	4
Hur bedrivs tillsyn	4
Förebyggande tillsyn.....	5
Inre tillsyn.....	5
Yttre tillsyn	5
Tillsynsavgifter.....	6
Kategorisering	6
Prioriteringar	6
Samverkan	7
Tillsynsaktiviteter.....	8
Uppföljning	8
Riktlinjer för serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd.....	9

Bakgrund och beskrivning av tillsynsplanens innehåll

Inledning

Tillsynsplanen är en beskrivning av de krav som ställs på tillsyn inom alkohollagen. Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska lämnas till länsstyrelsen. Tillsynsplanen ska bland annat öka förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt och bidra till ökad kostnadseffektivitet. Tillsynsplanen ska bidra till en effektiv planering och samordning av tillsyn. Katrineholms kommun ansvarar för tillsynen av serverings- och gårdsförsäljningstillstånd i Katrineholms och Vingåkers kommuner.

Tillsynsplanen tydliggör även hur kommunen säkerställer att tillsynen sker löpande enligt alkohollagens förarbeten, inklusive att alla stadigvarande serverings- och gårdsförsäljningstillstånd får minst ett kontrollbesök per år, samt hur resurser avsätts för detta.

Samverkande dokument

- Riktlinjer för alkoholservering
- ANDTS-strategin
- Delegationsordningen
- Ansöknings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd och gårdsförsäljning

Alkohollagens huvudsyfte

Alkohollagen (2010:1622), härfter kallad AL, är en skyddslagstiftning vars huvudmål är att begränsa alkoholens skadeverkningar, till exempel överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen. En väl fungerande tillsynsverksamhet är en hörnsten i det alkoholskadeförebyggande arbetet.

Kommunen ska enligt lagen bedriva tillsyn över att alkohollagens bestämmelser följs. Om missförhållanden föreligger har kommunen att i första hand meddela en erinran. Vid återfall och/eller upprepade överträdelser kan en varning meddelas. Om varning inte bedöms som tillräcklig åtgärd finns möjligheten till att återkalla serveringstillståndet, gårdsförsäljningstillståndet (9 kap. 17,-18, 18a §§ AL).

Hur bedrivs tillsyn

Den omedelbara tillsynen av restauranger och gårdsförsäljningsställen utövas av kommunens tillståndsenhet och polismyndigheten.

Det finns flera former för tillsyn, som för överskådlighetens skull kan indelas som följer:

- Förebyggande tillsyn
- Inre tillsyn
- Yttre tillsyn

Förebyggande tillsyn

Förebyggande tillsyn kan röra vitt skilda områden men grundtanken är att genom sådan tillsyn förebygga överträdelser av alkohollagen. Tillståndshavaren kan till exempel vända sig till tillsynsmyndigheten för svar på sina frågor för att kunna vara säkra på vad som förväntas.

Även om en tillståndshavare förutsätts ha kunskap i alkohollagen för att vara lämplig att inneha ett serverings- eller gårdsförsäljningstillstånd, är det tillsynsmyndighetens uppgift att informera samtliga tillståndshavare om till exempel kommunala riktlinjer, aktuella lagändringar och/eller ny rättspraxis.

En del i det förebyggande arbetet är också en effektiv och regelbunden yttre och inre tillsyn.

Inre tillsyn

Inre tillsyn är administrativ och innebär kontroll och uppföljning av tillståndshavarens personliga och ekonomiska förhållanden. Tillsynen ifråga sker genom remisser och kontakt med andra myndigheter, bevakningstjänsten SYNA samt övervakning av marknadsföring. Tillsyn genom kreditupplysningsföretaget SYNA sker löpande.

Tillståndsenheten tar varje år emot tillståndshavarnas restaurangrapporter. Restaurangrapporten granskas avseende eventuella avvikelser; till exempel att en orimligt stor del av omsättningen härrör från alkoholförsäljning. Prioritering gällande yttre tillsyn kan också baseras på hög omsättning av alkoholdrycker.

Yttre tillsyn

Vid yttre tillsyn besöker kommunen serveringsstället och gårdsförsäljningsstället för att på plats kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Besök på serveringsstället eller gårdsförsäljningsstället kan genomföras av kommunala tjänstemän på egen hand eller i samverkan med andra myndigheter såsom polis, räddningstjänst, samhällsbyggnadsförvaltning eller motsvarande, skattemyndighet med flera. Vid yttre tillsyn då annan myndighet inte medverkar ska två kommunala tjänstemän medverka.

Yttre tillsynsbesök kan uppdelas i rutintillsyn, påkallad tillsyn och uppföljande tillsyn. Det är tillståndsenhetens målsättning att genomföra minst ett rutinbesök per tillståndshavare och år. Påkallad tillsyn görs då inre tillsyn ger anledning till det eller vid annan indikation på missförhållanden. Uppföljande tillsyn blir aktuella då missförhållanden förelegat vid tidigare tillsyn.

En genomförd tillsyn ska dokumenteras och avslutas. De uppgifter som framkommit med anledning av tillsynen ska kommuniceras med tillståndshavaren.

Resultatet av både inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning öppnas och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter. Resultatet av en tillsyn kan även leda till förslag om sanktionsåtgärder såsom erinran, varning eller återkallelse av tillståndet. Framkommer det att ett tillstånd inte utnyttjas ska det återkallas.

Tillsynsavgifter

Kommunen har enligt alkohollagen rätt att ta ut en avgift för tillsyn. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallag (2017:725). Aktuella avgifter framgår av respektive kommuns hemsida.

Kategorisering

Kommunerna ska varje år kategorisera tillståndshavarna utifrån en riskbedömning. Kategoriseringen utgör underlag för detaljplanering av tillsynsarbetet. Kategoriseringen kan komma att ändras under innevarande verksamhetsår om tillståndshavaren ändrar inriktningen på verksamheten på ett sådant sätt som påverkar tillsynen eller där brister uppmärksammas. Exempel på ändring av verksamheten som påverkar tillsynen är evenemang där publiksammansättningen eller storleken på publik i sig kan utgöra en risk för olägenheter. Utöver detta kan händelser i samhället påverka den tillsyn som bedrivs.

Prioriteringar

En del i tillsynsarbetet är frågan om vilka objekt som ska tillsynas och vilka ärenden som ska prioriteras. Arbetet sker efter följande modell:

Mycket hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd för servering till allmänheten och ett återkommande nöjesutbud för unga och/eller vuxna och/eller de tillståndshavare som har haft allvarliga och/eller återkommande brister. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Serveringsstället vänder sig till unga och/eller vuxna
- Nöjesrestaurang/disco/pub med låg matförsäljning och hög alkoholförsäljning
- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten
- Återkommande störningar
- Återkommande brister och förseelser enligt alkohollagen
- Tillståndshavaren har meddelats erinran och/eller varning
- Sena serveringstider

Hög prioritet

De tillståndshavare som har tillstånd till allmänheten eller har haft mindre allvarliga brister. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten
- Matrestaurang med hög alkoholförsäljning
- Nöjesutbud förekommer tillfälligt eller under viss period. Brister av mindre allvarlig karaktär har förekommit under den senaste treårsperioden
- Mindre allvarliga brister enligt alkohollagen eller annan lagstiftning

Låg prioritet

De tillståndsinnehavare som vänder sig till slutna sällskap, föreningar som återkommande ansöker om serveringstillstånd till slutet sällskap, lunchrestauranger eller restauranger med serveringstillstånd till allmänheten med hög kostnadsbild och där familjer och äldre gäster är huvudsakliga besökare. Något av följande kriterier ska vara uppfyllda:

- Låg försäljning
- Inget nöjesutbud
- Inga kända störningar

Mycket låg prioritet

De tillståndshavare som endast vänder sig till ett slutet sällskap och där inga ordningsstörningar är kända.

Gårdsförsäljning

Försäljningsställen med gårdsförsäljning har bedömts falla under kategorin låg prioritet enligt ovan. Vid gårdsförsäljning saknas flera av de riskfaktorer som föranleder tätare tillsyn såsom exempelvis en ungdomlig publik och sena öppettider.

Planering och genomförande av löpande tillsyn

Kommunen planerar tillsynsarbetet årsvis utifrån denna tillsynsplan. Planeringen ska säkerställa att samtliga stadigvarande serveringstillstånd tilldelas minst ett planerat tillsynsbesök per år.

Tillsynsbesöken fördelas över året för att möjliggöra en löpande tillsyn och för att minska risken för att tillsyn koncentreras till en begränsad tidsperiod. Planeringen justeras vid behov utifrån händelser, riskbedömningar och inkomna uppgifter från samverkande myndigheter.

Tillfälliga serveringstillstånd

Tillsyn av tillfälliga serveringstillstånd prioriteras enligt samma kategorisering som ovan.

Samverkan

Gemensam tillsyn med andra myndigheter bör ske minst en gång per år. Om behov uppstår ska gemensam tillsyn prioriteras. Gemensam tillsyn planeras även i den länsövergripande Initieringsgruppen där Länsstyrelsen är sammankallande.

Samverkan ska även beakta tillsynens roll i det brottsförebyggande arbetet, särskilt mot arbetslivskriminalitet och systemhotande brottslighet.

Tillsynsaktiviteter

Aktivitet	Beskrivning	Uppföljning
Yttre tillsyn	Fysiskt besök på serveringsstället av kommunens tillsynshandläggare. Yttre tillsyn kan ske i samverkan med andra myndigheter. Antal besök per år och serveringsställe sker utifrån en riskbedömning, se beskrivning ovan.	Återkoppling/åtgärd till krögare genom tillsynsrapport Rapportering till nämnd april, september, sammanställning december. Länsrapport årligen
Inre tillsyn	Inre tillsyn ska göras 1 gång per år för att kontrollera att tillståndshavaren är fortsatt lämplig. Inre tillsyn sker också löpande under året genom kreditgranskningstjänster.	Återkoppling/åtgärd till krögare Rapportering till nämnd april, september, sammanställning december. Länsrapport årligen
Genomföra AAS-utbildning	Utbildning för serveringspersonal i metoden "Ansvarsfull alkoholservice"	Planerat/utfört
Anordna krögarträff	Ett forum för information och diskussion med krögare. Ofta medverkar andra myndigheter också såsom Skatteverket, Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Miljöenheten m.fl.	Planerat/utfört
Samverkan med myndigheter	Samverkansmöte KfV regionen med Skatteverket, Polismyndigheten, Samhällsbyggnadskontoret och Räddningstjänsten	Planerat/utfört
Nyhetsbrev till krögare	Information skickas till krögare vår och höst inför sommar- respektive julsäsong gällande handläggningstider, rutiner och annat aktuellt	Årligen återkommande/vid behov

Uppföljning

Kommunen följer årligen upp att kravet på minst ett tillsynsbesök per stadigvarande serveringstillstånd har uppfyllts.

Uppföljningen ska visa:

- antal genomförda tillsynsbesök,
- antal serveringstillstånd som erhållit tillsyn,
- eventuella avvikelser från tillsynsplanen samt orsaker till dessa.

Återrapportering om hur stor del aktiviteterna som genomförts och resultat av tillsynen på en övergripande nivå ska ske till respektive ansvarig nämnd i Katrineholm, Vingåker.

Resultatet av uppföljningen ska ligga till grund för kommande års planering och förslag till resursbehov.

Riktlinjer för serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd

Kommunen har antagit Riktlinjer för handläggning av serveringstillstånd och gårdsförsäljningstillstånd där information rörande kommunens syn på tillstånd för alkoholservering och gårdsförsäljning redovisas.